

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 1 Martiu, 1893.

Publicul magiar de obicei nu se interesază de ședințele academiei maghiare. Așa ne spune o foiță de frunte din Budapesta și poate să aibă dreptate. Cu toate acestea la ședința secției a II-a a academiei, din Lunia trecută, s'a adunat în sala academiei un public numeros. În această ședință a ținut dl I. Vargha o disertație, despre lățirea respective cucerirea limbei maghiare în ultimii zece ani. Știind deci tema, nu ne vom mira, că s'a aflat de față auditor mare, căci ori cum, vorbirea despre un astfel de lucru este gădilici dulce pentru urechile șoviniste.

Noi n'am putut fi fericiți a asculta conferința dlui Vargha și astfel în espunerile noastre vom lua de basă dările de samă, ce le aflăm despre ea în ziarele din Budapesta.

Conferențiarul după o introducere, în care precum vom vedea mai la vale, în mod riscat susține ca positive unele lucruri, cari nu sunt de loc dovedite, arată, că poporul magiar într'un jumătate de secol s'a înmulțit cu 2,614.000 suflete sau cu 54.31%, apoi arată progresul limbei magiare după ținuturi, comitate, orașe, secursi, naționalități și confesiuni din țară, făcând în fine elogiuri „prea iubitorilor” ovrei, pentru că aceștia dintre toate celelalte naționalități mai ușor se asimilează și se contopesc cu poporul magiar, „cari și altcum cu puterea lor însemnată materială (!) și intelectuală nu numai că sunt stâlpi puternici ai magiariei și ai ideei de stat magiar, ci foarte adeseori formază avangarda acestora în ținuturile locuite de naționalități”.

În introducere conferențiarul vorbind despre formațiunea poporului magiar, e de părere, că el s'a format din amestecarea diferitelor popore din patrie și astfel față de naționalități nu este element strein, ci înrudit cu ele; această afirmațiune riscată, pe care conferențiarul nu știu cum ne-ar dovedi-o,

o admite, ca pe basa ei să potta susținea, că acesta impregiurare „ușurază lucrarea de contopire națională”. Va să dăcă și aci e „lupul în piele de oi”, vorba românului, lățirea limbei maghiare, cu scopul final: contopire națională.

Tot în introducere ne spune autorul cu multă înțelepciune că „compatrioții noștri de altă limbă nu sunt națiuni subjgate, ci venetice (jővevények); acesta e cântecul istoriografiei moderne magiare, pe care aci îl cântă un academician, fără să-și dea samă, că față de români vedeți nu se poate, și că în consecințele lui ajunge omul la absurdități, căci dacă admitem ca adevărată afirmarea de mai sus, urmăm, că la venirea magiarilor aci țerile acestea au fost deșerte de locuitori, pustii, ér noi am venit mai târziu, cu toate că despre acesta nu pomenesce (să înțelege afară de sași, armeni, țigani, în Ungaria sudică de serbi) nici o cronică, nici barem un document istoric și totuși noi suntem venetici și poporul magiar bășinaș; frumoasă știință!

Trecând la subiectul adevărat al conferinței, dl Vargha, în deducțiunile sale este mai tare, presupunând, că cifrele statistice, pe cari sunt basate acestea, corespund adevărului real.

Cu toate că magiarismul, precum am amintit mai sus e în creștere, conferențiarul e silit să constateze, că „cunoștința limbei magiare progresază mai încet, decât sporirea celor de altă limbă, așa că în 1890 au fost cu 441 de mii mai mulți locuitori, cari n'au știut unguresce, decât cu zece ani mai înainte”. Slabe progrese a făcut cunoștința limbei magiare în comitatul Arvei precum și în alte comitate din nordul Ungariei apoi în comitatele noastre Bistrița-Năsăud, Făgăraș, Sibiu și Caraș-Severin, în genere în provincie mai greu să răspândească limba magiară, decât în orașe.

Ce privește naționalitățile, românii sunt, la cari se lătește mai pu-

țin cunoștința limbei magiare. Prin comitatele unde ea este mai răspândită și cari se întind începând dela secuime preste Cluș și până la șesul Ungariei, o linie, care conferențiarul ar dori ca să fie mai întărită prin magiarisare, ni-se prezintă următoarele cifre: dintre românii din secuime și Murăș-Turda vobesc limba magiară 24.25%, în Turda-Arieș 6.56%, Cojocna, 8 57, Sălăgiu 11.37, Bihor 13 60, Sătmariu 18.01. Acesta este teritoriul, unde românii învață limba magiară prin atingere cu unele comune magiare, ce să află răspândite pe aici. Astfel de ceva progres mare nici aici nu pôte fi vorba.

În genere din espunerile conferențiarului se constată, că cunoștința limbei magiare cu toate opintirile ce se fac (afară de ovrei) nu progresază în măsură, cum ar dori șovinismul exaltat. Causa este credem noi, nu aversiunea naționalităților față de limba acesta, ci împrejurarea, că magiarii nu sunt un popor, care să aibă cultură mult mai superioară, decât naționalitățile de frunte din această țară, cu care se te potta îndulci și atrage și astfel să le impună indirect și limba, ci stau cam pe același nivel cultural cu noi.

Revista politică.

Vorbirea ministrului Csáky în dieta ungară a pus în fierbere pe întreg episcopatul catolic, din motiv, că ministrul a cetit unele pasage din epistole venite dela episcopi și cari nu erau contra vederilor sale, nu afirmau, că făimosa ordinațiune din Februarie a ministrului taie în dogmele bisericii catolice.

Deputatul Asbóth într'o fulminantă vorbire a arătat greșelile guvernului și a condamnat politica bisericească. El a afirmat, că guvernul umblă cu politica ca cu cambiile; pentru-că nu e în stare să vină cu proiectul de reformă al administrațiunii,

vrea să vină cu proiectele religiozitate, n'are numai pentru-ca se mai îmbete lumea, să se potta susține la putere sau, dacă e să cadă, cel puțin să fie o cauză momentuoasă, care i-a pregătit căderea. Vorbitoriul a afirmat, că și Tisza a pregătit astfel de proiecte, numai cât timp a stat la putere n'a îndrăsnit să le prezenteze, căci a fost silit să ceară protecțiunea și ajutorul curiei romane, pentru a se potta susține. Asbóth condamnă preste tot politica bisericească a guvernului, prin care se instrăinează și mai tare naționalitățile din Ungaria, care și așa sunt prea instrăinate prin legile despre asilele de copii etc.

Vorbirea lui Asbóth a dat ansă fostului ministru Tisza să i-a cuvântul și să contradică lui Asbóth în ce privește acusa, că ar fi alergat la sprijinul papei pentru-ca să se potta ține la cârmă. Încât privește cestiunea politică bisericească, densusul declară, că încă în 1861 s'a exprimat publicistice pentru introducerea căsătoriei civile; nu a venit însă cu proiect ori propunere pentru-ca să nu conturbe pacea, după ce însă astăzi sunt frecări și agitațiuni așa de mari, nu pôte decât consimți cu politica guvernului.

Episcopatul catolic a publicat memorandele, care le a adresat Maj. Sale monarchului, regimului și papei. În memorandumul către monarch descrie situațiunea tristă, în care va căde patria, dacă s'ar realiza proiectele guvernului. Simțul patriotic ar scăde, credința ar slăbi, moralitatea ar da îndărăpt și acesta ar fi periculosa atât pentru înaltul tron, cât și pentru stat. Episcopatul și face dar datorința, când ia poziție contra acestor porniri primejdiase și rógă pe Maj. Sa, ca pe patronul bisericii, de scut, ca să le potta delătura atât pentru binele bisericii cât și pentru al patriei.

Memorandumul către regim condamnă în introducere politica guvernului, că vatemă dogmele. În puncte

FOIȚA.

Două femei,

dialog dedicat reuniunii femeilor române din Reșinari de Aurelia Goga, presidenta reuniunii și cetit la petrecerea din 30 Ianuarie a. c. de către autora și d-șora Dora Dancaș, vice-presidenta reuniunii.

(Urmare.)

Margareta. Da Mario, când ne preambulăm la olaltă prin lunca de lângă sat, care părea a fi un covor țesut în nenumerate colori cu iarba cea verde și floricelele cele frumoase. Scii că îți povesteam multe lucruri care le învășasem parte în școlă, parte dela tata, care după cum scii era un binefăcător al poporului nostru românesc și-l iubia din inimă. Îți spuneam încă de atunci, că opinca o am moștenit noi românii, dela străbunii noștri dola romani, ei numiau încălțăminte lor, care se asemănă mult cu opincile noastre, sandale. Cu multe datini străvechi am moștenit și încălțăminte, precum și unele părți din îmbrăcămintea, pe care o potta poporul, talpa țerii. Și dacă ne place, și suntem mândri a ne numi următorii acelu mare popor, ai poporului roman, apoi să nu desprețuim

poporul nostru, care mai bine a păstrat limba, datinele și chiar și părți din îmbrăcămintea străbună.

Maria. Așa ar fi bine să fie, pentru-că și așa streinii destul o urăsc și desprețuesc, cel puțin ai noștri să nu se uite cu ochi răi la cei ce potta opinca, pentru-că ea béta multe sarcini potta. De multe ori îmi vine în minte, cum tatăl d tale ne spunea cătă asemănare are limba noastră cu limba străbună. Ba și de cărticelele frumoase pe care le cumpăra și pe care le ceteam împreună. Acolo ceteam întrégă istoria némului nostru românesc. Ah Dómnă, mult îmi plăcea să ascult.

Margareta. Și cred, că aceste toate și astăzi cu bucurie le-ai asculta, căci cui nu-i va plăcea să asculte istoria némului seu? Veđi Mario dragă, acesta s'ar potta ușor în-templa, dacă ați conveni voi femeile fruntașe la olaltă, și dacă acele, cari știu mai mult pe lângă alte lucruri folositoare v'ar ceti și spune tot ce este spre folosul casei, spre binele copiilor și spre mărirea némului nostru. Voi toate v'ați spune părerile vóstre și în ăst mod multe lucruri s'ar potta lămuri.

Maria. A! înțeleg acum! Pentru aceea doriai d-ta ca femeile fruntașe ale comunei noastre să se înțelegă între sine. Pentru aceea dăceai, că convenirile ar fi o mare binefacere,

Cred și eu că nimic n'ar fi mai folositoriu, dar e greu, căci după cum am đis, dómnele noastre cu greu s'ar învoi, și acum înțeleg, ce mare folos am putea avé!

Margareta. Mai înțeles dragă Mario, pe deplin, în astfelu de conveniri pe lângă aceea, că v'ați potta sfātu împreună, ați mai puté învăța a cunoște și femeile din vechime ale némului nostru. Le-ați potta cunoște virtuțile, prin cari au ajuns a fi cunoscută chiar și după sute de an. Și lucruri pe cari le-ați învățat în școlă și pe cari le-ați uitat vi s'ar mai împropșeta.

Maria. Înțeleg dómna, și acum đic din inimă, că ași dori ca dómnele noastre să pună la cale o astfelu de convenire. Să ni se spună în aceste conveniri, cari ar fi să se întemple din când în când cum și ce au lucrat ómenii și femeile mari ale némului nostru și ale altor némuri streine, pentru ca să luăm esemp'u dela faptele lor frumoase și să ne ferim de ce ne-ar potta aduce stricăciune, acesta ar potta fi o adevărată școlă chiar și pentru care nu știu carte.

Margareta. Véd, că mintea ta ageră dragă Mario, străbate ușor cuvintele mele, ușurându-mi astfelu mult esplicarea lor. Tocmai la acesta școlă practică câștigată prin conveniri vreau să viu. Uite dragă, póporele, cari locuesc cu noi împreună n'au

suferit, ei de aceea au putut aduna în vremuri bune mai multe averi, și cu aceste au zidit școli, au făcut fonduri.

Maria. Da, și din aceste își cresc copii cu ușurință.

Margareta. Așa e, noi românii nu avem averi mari, pentru că și în vremile trecute, și chiar și astăzi, multe sarcini ne-au îngreunat și ne îngreunază. Dumneșeu a dat însă poporului român minte destăptă și o putere uimitore pentru de a potta învinge greutățile. Am mai moștenit noi dela străbunii noștri, și o dragoste puternică pentru némul nostru, așa că nici amenințări, nici amăgiri nu ne pot deslipi de limba și nația noastră. Și dacă totuși între cele 11 milioane de români — căci atăța suntem la număr, sub mai multe stăpâniri — s'ar afla și câte o uscătură apoi scii dola românului: „nici o pădure fără uscături”, dar aceia sunt corbi albi și apoi îi aturisim de se usucă pe picioare.

Maria. Ai dreptate dómna dragă, noi românii ținem la legea și nația noastră ca la drăguțul Dumneșeu, și nimic nu ar fi în stare să ne facă a ne lăpăda de némul nostru, de legea noastră, căci atunci trăsnetul ceriului ne-ar prăpădi!

Margareta. Așa e Mario, iubirea de ném a fost un dar dumneșeesc pentru noi, ea a fost scutul nostru, căci astfelu de mult

tu prim tracteză apoi despre religione, căreia se aparțină copiii născuți din căsătoriile mistice, accentuând, că e dogmă și us vechiu încă de pe timpul regelui Stefan, ca copiii din căsătoriile mistice să fie crescuți în confesiunea catolică. Episcopatul pretinde ca ordinațiunea din Februarie să se retragă, § 12 al art. de lege LIII ex 1868 să eșă din valoare și să se interpreteze, precum cere episcopatul. Punctul doi se ocupă cu matriculele civile. Cu această episcopatul nu pôte fi învoit pentru-că pe deoparte statul trebuie să spezeze sume enorme de bani, pe de altă parte nu se vor găsi ómeni așa de onești precum sunt preoții, ér motivul cel mai ponderos e, că mulți copii vor rămâne nebotezați și, prin întroducerea matriculelor civile, să pregătesce calea la căsătoria civilă. În punctul al treilea episcopatul se ocupă cu recepțiunea religiunii israelite. Dacă guvernul vrea să pună religionea sub scutul legal, dacă vrea să-i asigure bisericeii israelite drepturi în cercul ei de activitate, episcopatul n'are nimic de reflectat. Israelii sunt și acum liberi și independenți în religionea lor și se bucură de dreptul cetățenesc cu toți cealalți cetățeni. Dacă însă regimul voesce ca să declare religionea israelită în sensul de religione receptă legal, că adecă să se pótă esercita aceeași reciprocitate între religionea iudaică și cea creștină ca între catolici și celelalte religione creștine recepte, de a puté trece dela creștini la israeliți și vice-versa, episcopatul nu se pôte invoi. În celelalte două puncte 4 și 5, episcopatul se ocupă cu esercitul liber religionari și combate din toate punctele de vedere căsătoria civilă, prin care se nesocotesce taina nunții, să incuibéză moralitatea și căsătoria devine o simplă convențiune de drept.

Academia română.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1892—93.

(Urmare.)

Sedințele de preste an.

În ședințele din cursul anului, pre lângă lucrările curente, s'au cetit mai multe memorii, s'au făcut diferite comunicări.

Mai ales d-nii colegi Urechia și Tocilescu au ocupat mai multe ședințe, cetind diferite lucrări.

Dl V. A. Urechia, în ședința dela 4 Decembrie, a cetit o notă istorică îndreptând șirul cronologic al domniilor lui Eustratie Dabija, Ioan Duca și Alecsandru Iliș, domnii Moldovei.

În aceeași ședință dl Urechia, a cetit o parte din memoriul său asupra domniei lui Alecsandru Moruzu la

periam în valurile negre ale vremurilor trecute. Iubirea de nem ne-a scăpat. Ne-am mântuit de perire, însă averi nu am putut face, pentru-că poporul a lucrat, a muncit, dar alții s'au îmbogățit.

Maria. Imi aduc aminte din scóia, învățam noi multe despre suferințele românilor, d-ta vorbesci acum despre iobagi, robote și decime.

Margareta. Da Mario, de aceste și alte urgii ale vécurilor trecute, aceste au fost, cari ne-au ținut pe loc. Pe timpurile acele anevoie găsiu român sciutor de carte, de scóla românăscă nici vorbă. Astăzi avem scóla în fie-care sātuș, cu unu sau mai mulți învățători, după cum e puterea ómenilor. Învătătorii noștri, cari astăzi partea cea mai mare sunt în stare a sta cu fruntea ridicată alături cu învățătorii altor nații și cari cu multă ostenelă și cheltuială își câștigă învățătura să străduesc a ne da la esirea copiilor din scóla ómeni sciutori de carte și vrednici, ca să nu fim noi de risul altora. Ei și apoi dragă, tu care ai fost la scóla scii, câtă greutate mai are un învățătoriu, câtă ostenelă, așa că ómenii pricepuți dic că amară e pânea dăscălescă.

Maria. Așa e și apoi mai vine și nepriceperea ómenilor și-i necăjesce.

(Va urma.)

1793; după care a cetit o poveste cu subiect istoric „Jurământul țerei la 1790“.

La 5 Februarie dl Urechia a cetit un document dela finele secolului trecut despre alegerea de cătră Divan și prin vot secret a ispravnicului de Buzău.

În mai multe ședințe dl Urechia a comunicat copii de documente istorice procurate de dl C. Esarcu din arhivele de la Veneția.

De un deosebit preț este manuscrisul, pe care l'a dăruit dl Esarcu prin dl Urechia și care are titlul: „*Visitație generalis omnium ecclesiarum catholici romani ritus in provincia Moldaviae... per Fratrem Marcum Bandinam à Seopia*“. Această visitație s'a făcut la 1646, și descrierea ei a fost terminată la 1648. Dl Urechia a făcut o espunere asupra însemnătății acestei scrieri ca mijloc de informație pentru cunoșcerea istoriei țerei pe la mijlocul secolului XVII.

Colegul nostru dl Gr. G. Tocilescu a făcut, la 13 Novembre Academiei o relațiune asupra activității și publicațiilor societății franceze de archeologie din Paris și ale societății archeologice dela Orléans, precum și asupra congresului de archeologie care s'a ținut în vara anului trecut la Orléans, unde dl Tocilescu a reprezentat Academia.

În aceeași ședință dl Tocilescu a arătat rezultatele însemnatelor cercetări archeologice făcute în luna Octobrie asupra valurilor romane din Dobrogea numite „valurile lui Traian“.

În ședința publică dela 15 Ianuarie dl Tocilescu a cetit un memoriu despre statul Iașilor, care, după rezultatele cercetărilor sale, trebuie să fie esistat între statul Béladului la sud și Țera Moldovei la nord, înainte de fundarea principatului Moldovei de Bogdan Dragoș în secolul XIV.

La 5 Februarie, în ultima ședință publică, dl Tocilescu a prezentat dare de sémă despre ultimele săpături făcute în ruinele orașului Tropaeum Traiani la Adam Clissi în Dobrogea și despre însemnătatea acestei cetăți.

Dl I. C. Negruzzi a făcut, în ședința de la 9 Octobrie, o relațiune despre congresul internațional de geografie și despre serbările, cari s'au făcut în vara anului trecut în onórea lui Cristof Columb la Genova, unde dl Negruzzi a reprezentat Academia.

În ședința dela 4 Decembrie dl Sp. Haret a cetit o notiță a d-lui N. Coculescu asupra organizării unei misiuni franceze în Senegal pentru observarea eclipsei totale de sóre dela 4/16 Aprile 1893, misiune din care va face parte și tinérul astronom român. La această notă dl Haret a adaus unele observații proprii.

La 29 Ianuarie dl membru corespondent C. Gogu a făcut o cumuni care asupra variațiunii gravitațiunii în același punct pe suprafața pământului.

În ședința dela 20 Novembre am făcut însu-mi o comunicare despre portretul lui Michaiu Vodă Vitézul, aflat într'un tablou în museul din Viena al pictorului orlandes Frans Francken, contemporan al marelui nostru domn.

Diferite lucrări au fost comunicate Academiei și se află trimise în studiul secțiunilor, cari ve vor prezenta în această sesiune rapórté și propuneri asupra lor. Astfel se află în studiul secțiunii literare o lucrare de dl Lobel, censor-inspector în ministeriul instrucțiunii publice din Constantinopol, despre etimologia cuvintelor turcesci din Glossariul Laurianu-Masim. — În esamenul secțiunilor literare și istorică s'a trimis o lucrare a d-lui baron Guillaume intitulată *Essai bibliographique sur l'ancienne Dacie, la Roumanie et les Roumains*. — Secțiunea științifică are în studiu două lucrări ale d-lui St. C. Hepites intitulate *Temperatura lunii Ianuarie 1893 st. n. în România și Revista climatologică anuală, anul 1892 st. n.*

Evenimentul fericit care a înveselit întrégă țera, căsătoria A. S. R. principelui României, a avut resunet și în Academia, care numără pe A. S. Regală principele moștenitoriu printre membrii sei onorari.

În ședința publică dela 15 Ianuarie dl membru corespondent D. C. Ollănescu a cetit o odă de bun venit adresată „Altețelor Lor Regale principelui Ferdinand și principesei Maria ai României“; ér în ședința publică dela 5 Februarie dl N. Quintescu a cetit „omagiul artelor, scenă lirică după Schiller, adaptată principesei Maria a României cu ocaziunea căsătoriei și venirii în țera a Alteței Sale Regale“.

Publicațiunile Academiei.

În cursul anului s'au făcut următoarele publicațiuni:

1. Din analele academiei s'au tipărit:

a) Tomul XIV, cuprinzând partea administrativă și desbaterile din anul 1891—92.

b) Tomul XII — Memoriile secțiunii literare s'a terminat prin memoriul P. S. ep. Ghenadie al Rîmnicului despre „Două manuscrise românesci din secolul XVII“.

c) Tomul XII — Memoriile secțiunii istorice s'a încheiat prin terminarea tipării număróselor documente anecdotice la „Memoriul asupra períedei din istoria românilor dela 1774—1786“ de dl V. A. Urechia. Pentru mai ușură întrebuintare a bogatului material de documente istorice cuprinse și anecdotice la acest memoriu, s'a făcut și tipărit la finele volumului un indice cronologic complet al tuturor documentelor.

d) În tomul XIV — Memoriile secțiunii literare s'a tipărit memoriul d-lui T. D. Speranția despre fabulă și al d-lui B. P. Hasdeu despre genealogia popórelor balcanice. Acest volum se va încheia cu discursul de recepțiune al d-lui I. Vulcan despre fabulistul Dimitrie Țichindeal, discurs cetit în sesiunea trecută și al cărui manuscris se află încă la autor pentru reviziune și completare.

2. Nascerea și înmormântarea la români de dl S. Fl. Marian a întrunit în sesiunea trecută voturile d-vóstre pentru acordarea premiului Eliade-Rădulescu la al cărui concurs s'a prezentat Deciziunea luată de Academie în sesiunea din 1891, ca membrii ei să nu mai pótă prezenta lucrările lor la nici un concurs, a împedecat a se da dlui Marian valoarea premiului, care se acordase lucrării sale înainte de a se cunoșce numele autorului. În vederea însemnătății lucrării și după hotărîrea Academiei această scriere a fost tipărită, după cererea autorului, în două volume deosebite: „Nascerea la români“ și „Înmormântarea la români“.

3. Din istoria lui Herodot, în traducerea premiată a dlui D. I. Ghica, s'au mai tipărit cólele 20—23, ajungând până la cap. 193 din Cartea I.

4. Din colecțiunea discursurilor și alocuțiunilor rostite de M. S. regele în cursul întâilor 25 ani de domnie (1866—1891), conform deciziunii luate în sesiunea din 1890, s'au tipărit până acum 10 cóle. Lucrarea va continua și sperăm să fie terminată în anul viitoriu.

5. Au rămas a se tipări în anul viitoriu:

a) Țeranul român de dl Gr. G. Tocilescu, lucrare premiată la 1882.

b) Catalogul monumentelor epigrafice și sculpturale din Museul național de anticități, de dl Gr. G. Tocilescu.

c) Flora Dobrogei de dl Dr. D. Brândză, lucrare premiată la 1887.

d) Tomul II din Psaltirea publicată românesce la 1577 de Diaconul Coresi, din care colegul nostru dl B. P. Hasdeu, însărcinat cu această edițiune, a tipărit primele 4 cóle.

6. Din *Etymologicum magnum Romaniae* colegul nostru dl B. P. Hasdeu

a încheiat tomul II, terminând literele A și Á. A început apoi tomul III din care făcióra I, cuprinzând litera B până la cuvântul Ban inclusiv, este terminată și vi se va prezenta chiar în cursul acestei sesiuni.

7. Dl coleg V. A. Urechia a continuat la tipografia statului tipărirea scrierei sale Istoria culturai naționale. Istoria scólelor dela 1800—1864, scriere căreia Academia i-a acordat în anul 1890 premiul Eliade-Rădulescu. Dl Urechia a prezentat tomul II al acestei publicațiuni, cuprinzând anii 1838—1848.

8. Daruri și schimb de publicațiuni. — Pentru îndestularea cererilor primite s'a decis a se dáru în parte sau în total publicațiunile Academiei următoarelor instituțiuni române de lectură:

Seminariului istorico-epigrafic dela facultatea de litere din Bucuresci.

Scólei centrale de fete din Bucuresci.

Societății de lectură a institutu-lui teologic din Arad.

Reuniunii învățătorilor români dela Timișóra.

Reuniunii învățătorilor români gr. cat. dela Sibiu.

Noue relațiuni de schimbul publicațiunilor s'au stabilit cu următoarele instituțiuni științifice străine:

Institut Național Genevois, Genève.

Société archéologique Orléanaise, Orléans.

Société française d'archeologie, Paris.

Scóla superioră, în Sofia.

(Va urma.)

La cestiunile bisericesci actuale.

Din Oradea mare se comunică, că în sinodul protopresbiteral al tractului gr. or. Oradea-mare, ținut în 22 Februarie a. c. sub presidul protopresbiterului Toma Păcală, la punctul propunerilor au venit în discutiune și cestiunile bisericesci actuale. Sinodul protopresbiteral, după o discutiune mai lungă, la care au luat parte membrii: N. Diamandi, Mangra, Duma, Buna și Zigre, a primit propunerea acestui din urmă, ca să se facă o petițiune sinodului eparchial din Arad, ca sinódele dimpreună cu prelații noștri să facă pașii necesari de apărare, întru cât prin intențiunile guvernului vor fi atacate interesele bisericeii noastre ortodoxe.

* * *

Spre sciință și orientare. Sub titlul acesta „confrății“ noștri dela „Unirea“ din Blaș în Nr. 10 din 11 Martiu n. a. c. se ocupă cu cele scrise de noi în prim articolul din Nr. 20 al fóiei noastre.

S'au supărat pe noi, pentru că am đis, că în cestiunile actuale bisericesci noi nu suntem pentru inscenarea de demonstrațiuni fără trebuință, a căror „valore problematică“ o recunoșce și „Unirea“ în articolul, cu care ne ocupăm, și astfel am đis preoțiimeii noastre să fie precaută și să nu se lase a fi răpită prea ușor.

Dar noi am mai đis ceva afară de acesta, pe care „Unirea“ o retace, ceea-ce nu e frumos dela ea. Am đis, că dacă e vorba să ne apărăm interesele bisericeii noastre ortodoxe naționale avem o sinodalitate largă, de sus până jos, unde ne putem pronunța cu demnitate. precum ne-am pronunțat și față de proiectul pentru salarizarea învățătorilor în sinódele noastre din anul trecut.

Noi am făcut-o acesta, dar biserica română unită — durere — nu și-a ridicat glasul contra intențiunilor rele ale acestui proiect, precum nu l'au ridicat nici catolicii, cărora le convine.

Noi, ca biserica de sine stătóre nu avem lipsă ca să ne facem códă altor bisericai, — am adaos în articolul nostru amintit de „Unirea“ Acesta se vede, că i-a supărat mai réu pe colegii noștri, căci đic, că pentru aceea am luat o astfel de atitudine, pentru că și ca.

tolicii combat proiectele guvernului. Apoi continuă: „ceea ce va să dăcă: mai bine ca să se dărâme biserica românească, mai bine să piară de pe aceste plaiuri o acțiune românească, de cât să facem o acțiune comună cu catolicii!”

D'omne feresce de reu dar noi suntem convinsi, și întăriți în convinșerea noastră din istoria nemului nostru, că dacă ar fi vorba ca să piară poporul românesc, de sigur că catolicii nu s'ar espune pentru el și nu i-ar ajuta în primejdie nici cât e negru sub unghie, ba pôte i-ar accelera peirea.

Acésta, dl. colegi dela „Unirea” spre știință și orientare” întregului popor românesc!

Procesul corupțiunii în afacerea Panama.

Prima ședință a procesului corupțiunii în afacerea Panama s'a deschis în 8 Martiu.

Prin culóre se remarcă prezența lui Clemenceau, Floquet, Freycinet și Andrieux. Acușatii fiind introduși își spun numele cu o voce emoționată.

Grefierul cetesce actul de acușățiune, pe care acușății îl ascultă cu o forte mare atențiune.

Lesseps, Fontane și Baihaut par forte osteniți.

În urmă președintele ia interogatoriul lui Carol de Lesseps.

Lesseps declară, că în 1885, când a cerut guvernului să depeie proiectul de obligațiuni cu loturi, Herz i a cerut pe lângă guvern. Lesseps a fost nevoit să depeie acești bani, pentru a nu-și face un inimic din comandatariul diariului lui Clemenceau.

Președintele reproșeză acușatului, că a dat lui Herz bani ce aparțineau subscriitorilor.

Lesseps explică, că era silit pentru succesul emisiunii, să satisfacă esigențele mai multor bancheri și a mai multor diare și adaugă, că guvernul a încuragiat aceste moravuri.

Lesseps povestese cum Blondin i a dat să înțelgă, că Baihaut ar depune proiectul de obligațiuni cu loturi, dacă i s'ar da un milion. Acușatul a fost convins, că fără acésta proiectul nu ar fi fost de loc depus.

Deci, atunci s'a dat lui Baihaut 375,000 de franci

Lesseps afirmă, că Reinach i a cerut de ce până la două-spre-dece milioane, pentru ca să se scape de revendicațiunii lui Herz. El refuză; însă Freycinet l-a chemat și l-a sfătuit să evite un proces supărător. El consimți atunci și dete lui Reinach cinci milioane.

De altminte Clemenceau și Floquet i-au ținut același limbăgiu ca și dl de Freycinet.

Lesseps adaugă că a dat, prin mijlocirea lui Arton, 300,000 franci ce îi cerea Floquet pentru cheltueli electorale și pentru diare. Bani au fost vërșati înainte de votarea proiectului de obligațiuni cu loturi.

D. Fontane face istoricul demersurilor lui Blondin pentru a obține banii ceruți de Baihaut ca să deponă proiectul. Bonurile anonime erau destinate să plătescă publicitatea „oarecăr brigandă cari ne pânduau ca în colțul unei păduri”.

D. Baihaut depune cu o voce forte emoționată.

El dăce: „Sunt culpabil. Nici un cuvânt nu e în stare să exprime, căința și durerea mea. Iată tot ceea ce simt. Încă nu pot să înțeleg cum de am făcut un asemenea pas. Cer er-tare țării mele, a cărei reputațiune am compromis o pôte”.

Acușatul explică în urmă, că el a lucrat după îndemnul lui Blondin, căruia i-a dat 75000 franci. El a voit să inapoze banii, dar s'a temut să nu se denunțe. El termină exprimându-și

din nou părerile sale de reu și despe-rarea, de care e cuprins.

Blondin negă, că a primit cei 75000 franci. El a lucrat numai în interesul societății Panama. „Depunerea dlui Baihaut, dăce el, este o pi-ramidă de minciuni”.

D. Sens Leroy susține, că n'a primit nici odată bani dela Panama. Cei 200.000, pe care e acusat că i a primit, proveniau din zestrea soției sale. Dacă n'ea declară o de mai înainte, a fost, că el n'a voit o donanță de ne-urmărire, ci o achitare.

D. Beral afirmă, că a primit dela Reinach 40.000 franci ca onorarii. — El nu scia, că banii proveneau dela Panama.

D. Dugué dela Frauconnerie susține, că a primit cei 25.000 franci nu în schimbul votului seu, ci pentru participarea la sindicat.

D. Gobron afirmă, că ceul ce a primit reprezintă nesce bani ce îi datoria Reinach.

D. Antoniu Proust delară, că a primit bani numai din cauza participării la sindicat.

În 10 Martiu a început asculta-re martorilor acușăției. Dl Flory expert, evaluază la 105 milioane cheltuelile pentru publicitate și pentru cum-părarea mai multor concursuri. Acti-vele actual al companiei este de 200 milioane. Din 1,200 milioane numai 558 milioane au fost cheltuite pentru lucrări. Depunerile celorlalți martori ai acușării nu prezintă nici un interes

Noutăți.

Chirotoniri. Escelenția Sa I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul a chirotonit întru presbiter pe clericii absolviți: Iosif Macsmilian ales paroch în Ghimbav, (tract. protopresb. Zernesci) și Dionisiu Filimon, ales paroch în Dârlos, (tract. protopresb. Mediaș.)

Concert. Publicul iubitoriu de muzică din Sibiu a avut în zilele din urmă bună ocaziune de a se delecta în ascultarea de muzică bună și bine executată.

În săptămâna trecută a fost frumosul concert al reuniunii române de cântări din Sibiu, Duminea trecută a fost concertul reuniunii „Hermanstädter Männergesangverein” și ați va fi concertul capelei rusești Slaviani, care promite a fi de tot interesant, cel puțin publicul așteptă cu încordare acest concert, și teatrul e tot vëndut până la cel din urmă loc.

La locul acesta vom vorbi de concertul reuniunii germane din loc, dat Duminea trecută în sala dela Gesellschaftshaus sub conducerea dirigentului Iuliu Jahn și cu conducerea pianistului Iuliu Schaeffer și a muziceii militare.

Escelențele prestațiuni ale pianistului Iuliu Schaeffer au fost respătite cu vii aplause, asemenea și cele ale tenoristului H. Connerth, care dispune de o voce fenomenală în gromasă, agerbă și mai că ea rămâne îngropată în atelierul de măsură al proprietariului ei.

La locul din urmă și mai cu aplomb trebuie se accentuăm prestațiunile corului sub brava conducere a domnului I. Iahn. Un cor puternic de peste 40 de bărbați urmăriind cu atențiune conducerea laudabilă, dând dovești de multă sânguință și pricepere. Zelul și prestațiunile corului sunt cu atâtea mai de laudat, cu cât acești coriști sunt aproape toți meseriasi și comercianți, cari numai în Țările libere se pot îndeletnici și cu cultivarea muziceii.

Capela militară s'a purtat forte bine și a contribuit în mare măsură la animarea publicului.

Dorim succes acestei reuniuni, care și ea urmărește nobilul scop, cultivarea muziceii, cultivarea membrilor sei.

Concertul Slaviansky. Renumita capela vocală rusă a va da astă sëră, Marți în 14 I. c. n., în teatrul orășenesc din loc un concert cu un program bogat și de tot variat. Succesele ce le-a secerat acest cor în cele mai principale orașe ale noastre

și în străinătate îndreptătesc la o participare cât mai numără și a publicului nostru românesc. Începutul la 7 1/2 ore s'era

Cas de mörte. Scirile din România anunță mörte subită a președintelui lizei culturale din București, Grigore T. Brătianu. După opinia medicilor cauza mörții a fost o congestie cerebrală.

Cas de mörte. Clericii din cursul al III-lea aduc la cunoștință P. T. public, că iubitul lor coleg Ioan Stirbeșiu, nasc. în 1871 Oct. 30 în comuna Șulumberg, după lungi și grele suferințe, împărțit cu sânțele taine și-a dat mörte seu suflet în mâine Creatorului în 22 Februaru la 9 ore dimineața. Rămășițele defunctului s'au depus spre repaus etern în 24 Februaru la 2 ore p. m. în cimitierul gr. or. din Șulumberg. La actul înmormântării au participat colegii defunctului în corpore depunând o cunună pe cosciug și rostind două cuvântări.

La universitatea Francisco-Iosefină din Cernăuți, după cum cetim în „Gaz. Bucov.” în semestrul de ernă au fost înscriși de tot 305 studenți, între cari 91 români. La facultatea teologică au fost înscriși 60 studenți ord. și 1 estraord. între cari 47 stud. ord. români, la facultatea iuridică 177 ord. și 18 estraord. dintre cari 37 stud. ord. 14 estra-ord. români, la facultatea filosofică au fost între 15 stud. ord. și 14 estraord. 2 stud. ord. și 1 estraord. români, la cursurile farmaceutice a participat între 20 stud. 1 român.

Foc în Ierusalim. În biserica armenăscă din Ierusalim, în care se află și mormântul mântuitorului nostru a izbucnit un foc vehement, care a profăcut în cenușe o parte a bisericeii. Mormântul a rămas însă neatins.

Albinele și pasarile. Printre causele care contribue la disparițiunea paserilor indigene din Noua Zelandă, dăce, „la Chase illustrée”, trebuie pusă în primul rang importațiunea albinei europene. Paserile insectivore se aruncă cu aviditate pe noua venită, al cărei ac ele nu l cunosc și nu întârzie a pieri sub influența înțepăturii, pe care nu sciu s'o evite. Paserile europene, din contră instruite de sigur prin experiența strămoșască, sau nu se ating nici odată de albine sau sciu prea bine, ca unele specii insectivore, să ucidă insecta, s'o despice și s'o înghită fără a se lăsa se fie înțepate de teribilul ac. Se vede de aici, că pasarile de la antipode au să facă în această privință o înțelegă educațiune, er pentru om acésta e o nouă dovadă de pericolul ce presintă introducerea de animale străine în țări nouă. O miserabilă muscă e singură în stare să stărpescă fauna unui ținut, cu aceeași siguranță cu care un roșător, de altmintelea neofensiv, restörnă economia agricolă a unui continent.

Din viața noastră constituțională bisericească.

Cohalm, 26 Februaru, 1893.

În 25 Februaru a. c. st. v. s'au ținut sinodul protopopesc ordinaru în localul școlii gr. or.

Nu în calitate de membru al acestui sinod, ci numai în calitate de privitoriu, mi-am făcut unele notițe despre decurgerea sinodului, rugând pe onorabila redacțiune dela „Telegraful Român” a le publica în colónele acestei foi.

Părintele protopresbiter Nicolau D. Mircea, după cântarea „Împărate ceresc” deschide ședința sinodului, al 22-lea sinod ordinaru din activitatea sa protopresbiterală, printr'un cuvânt acomodat, în care arată misiunea, ce o are fie-care membru al sinodului protopopesc sub ori-ce împrejurări dar cu deosebire în situațiunea grea în care se află biserica și școlă noastră și că membrii sinodului protopopesc se fie străjarii neadormiți în apărarea porților Sionului nostru, cari porți astăzi mai mult ca ori și când sunt încungiuurate de mulți și mari inimici.

Din raportul general al protopresbiterului mi-am notat următoarele:

a) Numărul esibitelor în decursul anului 1892 a fost de 729 numeri de natură bisericească, școlastică, epitropescă și matrimonială, care cu 31 Decemb 1892 au fost rezolvate.

b) Protopresbiteratul compus din 41 comuue bisericesci, dintre cari 21 sunt comuue bisericesci matere și 20 filii, cu 14.391 suflete.

Va să dăcă câte parochii matere atâtea filii și astfelu protopopiatul Cohalmului e unul din cele mai mici din archidieceasă. Sunt 24 preoți.

Din raportul general m'am convins de starea miseră materială în care se află preoțiimea din protopopiatul Cohalmului. Venitul unui preot pe an varieză între 80 fl., 100 fl. 150 și 200 fl., și numai 4 parochii dau un venit anual de 400 fl., și numai o parochiă Paloș e de clasa a II-a cu 600 fl. De ameliorarea acestei sorți amărute a preoților nimenea nu se îngreșce.

Căsătorii nelegiuite — dar mai bine dis viețuiri în concubinată, se află în întreg protopopiatul 141, copii nelegiuiți 113. Nisce cifre îngrozitoare acestea! Mésurilē luate până aci în privința acésta au fost fără efect. Nelegiuiții produc cărticele de servitori și servitoare, chiar dela acelea organe cari ar fi chimate să stărpescă acest rēu, care demoralizază societatea omenescă.

c) Frecuentarea școlii în decursul anului scol. 1891/92 arătată prin cifre și în combinațiune cu frecuentarea anilor premerși, se vede a fi fost regulată. Au fost 14 învățatori înstituiți în mod definitiv, eu salariu dela 80—200 fl. Edificii proprii de școlă sunt 19, puține corăspundătoare, cele mai multe necorăspundătoare. Protopresbiterul a participat în persoă la toate esamenele semestruului al doilea și rezultatul esamenelor în genere a fost mulțamitoriu.

d) Rațiocinile bisericesci de pe anul 1891 sunt ascernute la Consistoriu.

Protopresbiteratul posedă două fonduri: fondul tractual școlastic în ființat în anii 1871, 1872, și 1873 sub actualul protopresbiter și la inițiativa acestuia, cu multe și mari greutăți, în suma de 3304 fl. 40 cr. care crește și se sporesce pe di ce merge sub o administrațiune bună și corectă.

e) Dintre conclusele sinodului, amintesc la acest loc concludsul luat pe basa proiectului comitetului protopresbiter al 12 Februaru, a. c. privitoriu la urcarea salarelor învățatoresti la suma minimală prescriasă de lege și care e de următoriu cuprins:

„Fiesce-care individ sau familie purtătoare de poveri comunale, are să solvască pe viitoriu la léfa învțătorăscă câte 2 fl. v a. pe an și pentru fiecare copil de școlă câte 1 fl. v, a., până la doi copii de școlă ai unui părinte, er având nn părinte preste numărul de doi copii, ceialalți se absolvă de tacsă școl. ce total. Pe lângă repartițiunea acésta emolumentele de până aci, precum: eventualele venituri din casa bisericească, din casa alodială, venituri cantonale, venitul din alte isvără, precum din grădina de pomărit și alte de soiul acesta vor fi computate ca și până aci la suma salariului învățatoresti. Cu privire la acelea comuue, cari pelângă repartițiunea de mai sus nu ar ajunge la suma minimală, să se cēră ajutóre din fondurile archidieceșane, și în cas de estremă necesitate să se ia refugiu la ajutoriu de 50 fl. dela stat”.

Acéstea sunt în resumat scurt notițele ce mi-am făcut în ședințele sinodului protopopesc al Cohalmului și pe cari am aflat de bine ale publice. B.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

Stremți, în 24 Februarie 1893.

De pe fructe se cunoște pomul și de pe fapte omul, așa dăce vechiul și adevăratul proverb românesc.

De pe lucrările, ce se află în comună se poate judeca ce conducători are comuna.

In special: de pe școlă și afacerile școlare și bisericesti se poate vedea, că ce preot și ce comitet parochial reprezintă comuna în afacerile școlare și bisericesti.

De pe afacerile comunale și despre modul de dreptate, după care porcede poporul, se poate vedea ce conducători buni și drepti reprezintă comuna în afacerile politice.

Numai atunci se poate constata mai bine, cine reprezintă o comună, atât în afacerile bisericesti cât și în cele politice, când pe o comună cu isvâră de venite o comparăm cu o comună, care are puține isvâră de venite sau nu are de loc.

Ca să putem mai bine compara două comune sau mai bine dăș pe conducătorii acestora, se aruncăm o scurtă privire asupra unei comuni de pe sub pôlele Munților Apuseni și asupra celei mai mărginașe comune din jurul Sibiului.

Ca se nu să dăcă, că hulesc sau că prea laud pe cineva, numele comunelor nu l amintesc. E permis însă ori și cui, se ia asupra sa cele ce să scriu aci, dacă se simte „cu musca pe căciulă”. Cunoșc comună pe sub pôlele Munților apuseni cu așa isvâră de venite încât poate rivalisa cu ori care comună din Transilvania, fiind că se produce vin mult, pôme din abundență și bucate necesare. Dar cu tôte aceste atât în afacerile școlare-bisericesti, cât și în cele politice veđi cea mai mare neorânduială.

De privesci la biserică, observi, că conducătorii cari au trăit pe vremea edificării bisericei, au fost îndeștrați cu mai multe simțeminte nobile, ca cei de acuma, cari nu numai, că nu se silesc a renova internul ori esternal bisericei ci încă de ar afla căi posibile ar avea nas și inimă a nimici averea bisericei.

Sub conductorii de aceștia fără conștiință, școlă încă nu se bucură de nici un sprigin, căci pe lângă alte ne ajunse îi lipsește chiar și localul de învățământ corespunzător.

Apoi învățătorul, dacă nu consimte cu „dreptățile” „cinstiților” și „dreptilor” con-

ducători, să l pôtă l ar scôte nu numai din post ci și din comună, ba cêcã tot felul de mijloce, ca învățătorul se nu-și pôtă ajunge scopul cu școlarii.

Pe jidanul, care a intrat în comună cu întrêgã averea subsuorã și care s'a îmbogățit și se îmbogățese de pe spinarea poporului, nu cêcã conducătorii cei cu „minte” nici să i facă preste voie, necum se cere a l scôte din sat, cum cêcã asupra învățătorului, și acesta pentru-cã jidanul face omenesce, precând inv. nu-și pôte împărți salariul cu conducătorii cei fără conștiință ai comunei.

Pot arêta cu degetul primariu rom. (se cu fie ortare), îmbogățit de pe spinarea acelu popor pe care l batjocoresce și care la licența de crîșmarit a favorizat pe jidan, ér crîșmarului român, care avea drept în locul prim, i-a pus pedeci se nu capete licenție.

Atât despre atacerile comunale de pe la noi, cari sunt conduse așa de „drept” și așa de „înțelepțese” după cum de drepti și de „înțelepți” sunt toți aceia, de la cari depind unii conducători de ai noștri.

Despre starea în care a ajuns poporul sub astfelu de conducători „vrednici” îmi rezerv dreptul a vorbi în special și cu altă ocașione*).

Acuma se descriem în puține cuvinte o comună din apropierea Sibiului.

Cunoșc adecã comună în apropierea Sibiului, unde puținul hotar cel a locuitorii ei e așa de neroditor, încât de cele mai multe ori nici nu se renteză să l agonisești.

Cei mai mulți locuitori din comună abia au locurile, pe care ș'au ridicat casele. Dar cu tôte acestea școlă lor, biserica lor, ne dovedesc că sunt omenii cu simțeminte adevêrat românesci, cu simțeminte nobile și adevêrat creștinesci.

Că în fruntea afacerilor comunale au stat și stau omeni vrednici, ne dovedesc lucrurile din comună: drumurile comunale, podurile preste văi și stradele cele pardosite din comună, lucruri de cari prin comunele de pe sub pôlele munților apuseni nu se află.

Și dacă ne uităm la isvârăle de venite ale acestor omeni, apoi vedem, că unii în flôrea tinereței își lasă pãrinții ori soția, alții își lasă pruncii mai mari ori mai mici, pe mai mulți ani și trec în România, în

*) Dacă cele afirmate eunt edevêrate, precum nu ne îndom, ar fi bine să se scie, atunci și aumele comunei respective. Red.

Bulgaria ori în alte țeri îndepãrtate și de acolo contribuie la susținerea familiei lor ba contribuie la ajutorareascôlei și a bisericei, și o fac acestã, fiind că scin se aprecieze școlã și biserica.

Êtã dar isvârăle lor de venite, cu cari lucrã la înaintarea neamului nostru.

Cu isvârăle de venite de prin satele nôtstre de sub pôlele Munților apuseni se folosesc jidani, căci așa voesc unii conducători sêraci cu duchul, cari afirnã dela stãpânirea mai înaltã.

b.

Din public *).

Dare de samã și mulțămîtã publicã

Cu ocașionea petrecerei din 2/14 Februarie a. c. arangiatã de învățătorii gr. or. din Poiana Sêratã, al cãrei venit curat fu destinat pentru școlã gr. or. din loc, au binevoit a contribui urmãtorii domni:

Cioban Nicolae cu 12 lei n. Demetriu Coltofean prot. 3 fl., Mihãlescu Dimitrie șef la vama României cu 5 lei. D. P. Acatos adm. moșiei Grozesci 5 lei., Lipoș Albert șef vamal și Vertãn Iános comerciant câte 2 fl., Dniș Bãlloi Ioan protopop, Dna Elena G. Popp, C. C. Damian, G. Popoviciu primar, G. Micu comer., Teacã G. și Aron Puscariu inv. gr. or. în Brețcu, C. Teacã, Rauch Ignatz veterinar, Sübek Antal hotelier, C. Drãgoi și Francisc Drindorfer câte 1 fl., Dniș Vasile Minisca și Bardocz István câte 80 cr., Gyöngyösi Iozsef 60 cr., Dniș Ciurea Petra, I. Șerban, Barabas Sig., Kácsa G. N. Șerban, G. Tãrãță, G. Căcinițoi, St. Popovici, N. Dogar inv. în Brețcu, G. Oltean, A. Baka, Benedek L. G. Grossu, G. Cruitea, Pascalin I. Varga F., Dragomir Ch., Borbély L., N. Ștefan, Antal I., Borcea Gh. și Molnar N. câte 50 cr. Furgin D. și M. Frei câte 1 leu V. Bolb Spãnu, V. Smêdu I. Minisca, N. Matei, N. Dregoi, V. Bitir și Hegyes David câte 40 cr., I. Cãlțar și D. D. Teacã câte 30 cr., G. Rusu și V. Spãnu câte 25 cr. și N. N. 10 cr.

Intrate . . . . . 36 fl. 23 cr.
24 lei = 11 „ 28 „
total 47 „ 51 „
spese 21 „ 51 „

venit curat 26 „ —
care sumã s'a depus pe numele bisericei gr. or. din loc la filiala „Albina” din Brașov.

Aduc pe acestã cale mulțãmîtã onorãrilor domni contribuenți ér în special dlui C. Matei, care a dat concursul seu la reprezentarea piesei „Arvinte și Pepelea” de V. Aleșandri și dlui Nicolae Cioban, care pe

*) Pentru cele publicate în rubrica acestã redacțiunea nu e responsabilã. Red.

lângã ajutoriul bănesc, a lucrat din puteri pentru reușita petrecerei și la construirea binei.

Poiana Sãratã, 21 Februarie 1893.

Ioan G. Oltean.

Loterie.

Sãmbãtã, 11 Martie, 1893.

Timișoara: 29 76 78 24 79
Viena: 86 51 64 4 58

Turnãtoria de clopote și de metal

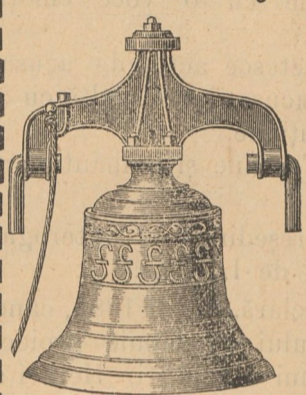
a lui

Antonie Novotny

se recomandã cu garanțã pe mai mulți ani pentru construirea de clopote noue cu sunet harmonic și clar precum și pentru vãrsarea clopotelor crepate (sãrite) Montate cu culme (corõnã) de fer fãurit, întocmite de a undula ușor în orice direcțiune, îndatã ce clopotul pe o parte s'a ros, prin care se încungurã cre patul.

Cu deosebire recomand

clopotele cu patent gãurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfelu de clopot în greutate de 300 kilogr. egalzã pe unul de 400 klg.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoșe, clopote pentru orologi și tóce din metal, precum tôte celelalte articole de alamã și metal aparținãtoare de acestã categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pe lângã plãtirea fãcutã în rate.

Clopote dela 300 klg. în jos, precum și stropitóre de mãnã și locomobile se aflã totdeauna per magazin.

Pentru comãnde binevoitóre, care se efectueazã solid și cu punctualitate, se recomandã [182] 9—12

Antonie Novotny.

Timișoara, Fabric.

Mostre atrãgêtoare pentru mușterii privați gratis și franco.

Caete cu mostre, cum nu s'au mai vëđut pãnã acum pentru croitori nefrancate

Eu nu dau rabat de 2½, sau 3½ fl. pe metru, nici cadouri croitorilor, cum face concurența, ci am numai prețuri fișe netto pe metru pentru ca fiecare mușteriu să cumpere bun și effin. Pofțiți a vi se prezenta numai caetele mele cu mostre. Tot odatã avertizez a Ve pãzi de anunțuri ale concurenței pentru ieftinãtate.

Stofe pentru îmbrãcãminte.

Peruvian și Dosking pentru onoratul cler stofe prescrite pentru uniforme funcționarilor c. r. asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici, livrê-uri, postavuri pentru biliarde și mese de joc, loden obieinuit și impermeabil pentru rocuri de vênãtoare, stofe de spãlat, pleduri de voiagiu dela fl. 4—14 etc.

Cine voiesce a cumpãra postavuri effine, solide, trainice, din lãnã curatã, ér nu sdrențe effine și nu prețuesc nici cât cusutul croitorului, să se adrese la

Joh. Stikarofsky in Brünn (Manchesterul austriei).

Deposit permanent de postavuri peste ½ milioáne florini.

Pentru a putea apreția mãrimea și eficacitatea stabilimentului, declar că firma mea întreține esportul cel mai mare de postav din Europa fabricãție de Kamgarn, mãnușișuri pentru croitorie și o mare legatorie de mustre.

Spre a se convinge despre tôte acestea invit pe On. public a visita localurile spațioșe a sta ilmentului de vênđãre unde sunt ocupate 150 persóne.

Trimiterea numai cu Ramburse.

Correspondența în limba germanã, boemã, magiarã, polonã, italianã, francesã și englesã. [23] 4—6

Apa amarã (Bitterwasser) Victoria de Buda.

este dupã cum aratã cifrele urmãtoare

apa amarã cea mai bogatã și cu efect de pe continent

ea cuprinde 58.05 gr. părți constitutive stabile și cu efect în 1000 gr.; o cifrã, la care n'a ajuns nici un alt isvor de apă amarã.

Cumcã apa amarã Victoria este cea mai abundentã în putere, între celelalte ape, rezultã din urmãtoarea compunere de analize oficióse:

Isvorul Victoria de Buda	In o mie grame	
	Suma tuturor părților constitutive fișe	Conținutul de Magnesia cu accid sulfuric (sare amarã.)
Isvorul Victoria de Buda	58.05	32.38
„ Rákócy	53.53	23.06
„ Franz Josef	52.29	24.78
„ Hunyady János	41.73	18.44
„ Elisabet	26.29	8.04
„ de apă amarã de Püllnau	32.72	12.12
„ Saidschützer	23.21	10.96

Apa Victoria se capetã în tôte bãcãniile.

Proprietariu: IGN. UNGARN Sohn
Budapesta.

[36] 1—10

Sosirea și plecarea trenurilor dela Sibiu.

I. Trenurile sosesc la Sibiu

Dela Copșa (Budapesta, Predeal):

La 4 ore 26 minute, dimineața, tren de persóne.

La 12 ore 50 minute, ziua, tren de persóne.

La 9 ore 23 minute, sara, tren micst.

Dela Fãgãraș:

La 7 ore 28 minute, dimineața, tren micst.

La 8 ore 30 minute, sara, tren micst.

II. Trenurile plecã dela Sibiu.

La Copșa (Budapesta, Predeal):

La 7 ore 44 minute, dimineața, tren micst.

La 4 ore 49 minute, ziua, tren de persóne.

La 10 ore 17 minute, sara, tren de persóne.

La Fãgãraș:

La 4 ore 36 minute, dimineața, tren micst.

La 1 orã 40 minute, ziua, tren micst.